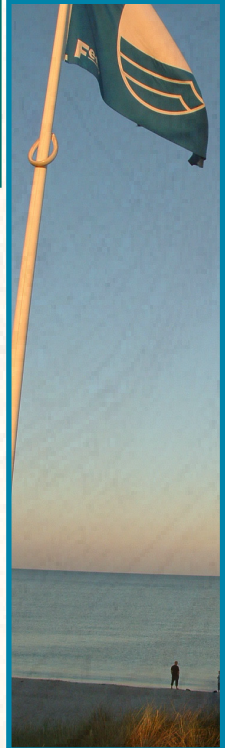

Natur- og friluftstrategi

Norddjurs Kommune 2012

INDHOLD

OM NATUR- OG FRILUFTSSTRATEGIEN	3
VISION	3
6 INDSATSOMRÅDER	4
1. Beskyttelse af naturen	5
2. Adgang til naturen	6
3. Bynære rekreative områder	7
4. Formidling og profilering af muligheder	8
5. Highlights, usynlige perler og unikke steder	9
6. Samarbejde og partnerskaber	10
KONKRETE HANDLINGER	11

Norrdjurs Kommune
11.10.12

Om natur- og friluftstrategien

Norrdjurs Kommune har fokus på naturens store potentiale, både når det gælder om at tage hensyn til naturværdierne, og når det gælder om at skabe oplevelse og udfoldelse for borgere og turister.

Naturen i Norrdjurs er hjemsted for en vildmarksagtig og samtidig blød og kurvet, rå og frodig natur. Fra de unikke kalkklinter ved Sangstrup i øst over de store skovområder ved Mejlgaard og Løvenholm til de flade strandengarealer ved Randers Fjord i vest og strande og ørken på Anholt har Norrdjurs Kommune en spændende flora, fauna og geologi.

Naturen giver allerede i dag store oplevelser til folk, der søger stilhed, ønsker at studere dyr og planter eller give den en skalle på cykel, i kajak eller til fods. Naturen giver mulighed for rekreation, oplevelse og motion. Men skattekisten har meget mere at byde på.

Med natur- og friluftstrategien udstikker vi en række mål for, hvor vi i de kommende år vil gøre en særlig indsats. Vi skal skabe oplevelses- og udfoldelsesmuligheder langs kysten, i de unikke landskaber i baglandet med skov, fjord, sø og åbne enge, samt i byområder. Ligeledes skal vi arbejde med at beskytte naturværdierne.

Natur- og friluftstrategien relaterer til kommunens udviklingsstrategi, turismestrategi og til gældende kultur-, fritids- og sundhedspolitikker. Strategien vil blive fulgt af en handlingsplan, som udformes i samarbejde med foreninger, interesseorganisationer og personer i Norrdjurs Kommune, der er optaget af natur og friluftsliv.

Vision

Norrdjurs har høj kvalitet, hvad angår gode adgangsforhold til strande, fjord, skov og enge.

Norrdjurs har bragt naturen ind i byerne.

Norrdjurs er kendt i Danmark og i udlandet som et overflødigshorn af oplevelsesmuligheder.

Norrdjurs er kendt for friluftsmuligheder med både krævende fysiske aktivitet, sjov leg og plads til stilhed og fordybelse.

Samarbejde og partnerskaber mellem kommune, frivillige og private interessenter sikrer fundamentet for udfoldelse og oplevelse.

6 indsatsområder

Når vi taler om friluftsliv, dækker det over en alsidig vifte af aktiviteter, der foregår uden for hjemmet.

Friluftsliv foregår på land og til vands, og som både organiseret og uorganiseret aktivitet.

Friluftsliv foregår også i byerne i tilknytning til parker, andre grønne pladser og rekreative områder.

Natur- og friluftstrategien tager fat i 6 særlige udviklingstemaer, hvor vi de kommende år vil fokusere vores indsats:

1. Beskyttelse af naturen og landskabet
2. Adgang til naturen
3. Bynære rekreative områder
4. Formidling og profilering af naturens muligheder
5. Highlights, usynlige perler og unikke steder
6. Samarbejde og partnerskaber om natur- og friluftsliv

1. Beskyttelse af naturen

Undersøgelser viser, at naturen er under pres, idet mange naturtyper har en dårlig miljøtilstand og derfor ikke fremstår så flotte og artsrige, som kunne have været tilfældet under mere optimale forhold. Samtidig viser undersøgelser, at mange mennesker søger oplevelser i naturen kombineret med fred og ro, og at det har betydning, at man ved, hvilken type område man færdes i, og hvilke hensyn der skal tages til naturen netop her.

En del af vore skovområder er hjemsted for naturtyper, samt dyre- og plantearter, der er unikke i Danmark som eksempelvis højmoser, ynglende traner, Danmarks største bestand af kronhjorte og orkideen Koralrod.

Der er i kommunen et politisk ønske om, at borgere og gæster får et øget kendskab til og glæde af den natur, der findes i Norddjurs Kommune.

Når man udbreder kendskabet, er det imidlertid vigtigt at respektere de krav til tålegrænser, som de enkelte naturtyper og arter har.

Kalkklinterne ved Sangstrup er således et eksempel på en naturtype, der er meget robust over for besøgende, mens kommunens orkideenge og ynglende traner er meget følsomme over for påvirkning fra mennesker og derfor ikke tåler adgang på alle tidspunkter af året.

Det er vigtigt, at adgangen til de enkelte naturattraktioner tilrettelægges på en sådan måde, at de forskellige naturtyper og arter fortsat bevares. Dette kan eksempelvis gøres ved at begrænse adgangen på bestemte tidspunkter af året, eller ved at oprette stisystemer, der leder folk hen, hvor det er vurderet, at adgang er hensigtsmæssig uden at volde skader på naturen.

Mange af de naturtyper, der er interessante og sjældne, ligger på private ejendom. Det er derfor af afgørende betydning, at adgangen til disse arealer sker i et samarbejde med den enkelte ejer, lige som der skal laves klare aftaler for, hvordan adgangen foregår, således at privatlivets fred bliver respekteret.

Det er målet, at:

- **udbrede kendskabet til naturens mangfoldighed på en måde, som tager de nødvendige hensyn.**

Status:

Norddjurs har en lang række naturområder, hvor det er nødvendigt at tage særlige hensyn til dyr og planter. Adgangen til flere af områderne er derfor i dag reguleret.

Eksempler:

Sangstrup Klint

Løvenholm skov og højmoser (særlig sårbar)

Mejlgaard skov

Katholm skov

Ryderne

Hemmed Kær (særlig sårbar)

Gammel Estrup

Fuglsø Mose (særlig sårbar)

Dystrup Ramten Sø

Glatved Strand

Kolindsund

Ørkenen på Anholt (særlig sårbar)

2. Adgang til naturen

Ture i landskabet, skoven eller til stranden er populære og er nogle af de fritidstilbud, der langt hyppigst bliver benyttet. Turene sker oftest inden for vores nærområde, og det er enkelte skov- og naturområder, der modtager langt størstedelen af vores besøg, mens andre områder kun bruges i begrænset omfang. Igennem en lang årrække er der på Djursland udbygget lange og ofte sammenhængende stiforløb, og det er ikke overdrevet, når Norddjurs profilerer sig som stiernes land. Dette varemærke skal i fremtiden styrkes endnu mere, både hvad angår antallet af stier, og hvad angår kvaliteten på de enkelte stier.

De naturområder, der modtager flest besøg er typisk større sammenhængende arealer, hvor der er rekreative faciliteter i form af p-pladser, borde og bænke, bålpladser, informationer, toilet og udvidet adgang i henhold til naturbeskyttelsesloven. Sådanne områder er vigtige for friluftslivet. I Norddjurs Kommune kan eksempler som Grenaa Plantage, Stendysserne ved Tustrup, ørkenen på Anholt og strandområder nævnes.

Der er relativt meget skov i Norddjurs Kommune, hvor de fleste skovområder er i privat eje. Skovene udgør en stor rekreativ ressource, men det er afgørende i hvilken grad, vi i samarbejde med skovejere kan udvikle og udnytte de rekreative muligheder.

Kysten spiller en meget væsentlig rolle i forhold til friluftslivet. De 114 km kyststrækning giver varierede muligheder for at bruge havet, fjorden og kysten aktivt i forbindelse med badning, sejlad, fiskeri og vandsport. Skal borgerne i endnu højere grad få øje på mulighederne, kræver det udbygning af adgangsstier, parkeringspladser og anløbsbroer.

Mennesker med handicap udgør en befolkningsgruppe, der har særlige behov i forhold til adgang til friluftsfaciliteter. I mange tilfælde vil omtanke og mindre initiativer kunne forbedre adgangen væsentligt.

Det er målet, at:

- **Forbedre adgangen til naturen på udvalgte steder**
- **Skabe sammenhæng mellem eksisterende stisystemer**
- **Skabe bedst mulig stikvalitet inden for givne rammer**
- **Indtænke adgang for mennesker med handicap og deres særlige behov i forbindelse med nye tiltag**

Status:

Norddjurs har etableret en lang række stier og anlagt adgangsveje til attraktive udflugtsmål

Eksempler:

Gjerrildbanestien

Nordsøstien

Banestien

Ruter i Meilgaard skov

Lodsstien

Spør ved Gl. Estrup

Grenaa Plantage, Ramten Sø, Kløverstier i Grenaa

Handicapfaciliteter ved Grenaa Strand, Grenaa å og Lystrup

Rygårde Strand og Bønnerup Havn

Thorsø Højene

Stendysserne ved Tustrup

Kærlighedsstien samt sti på Sønderbjerg på Anholt

3. Bynære rekreative områder

Adgang til bynære rekreative områder spiller en stor rolle for borgernes dagligdag, trivsel og sundhed. Både som noget rart at se på og som noget, der indbyder til udfoldelse som for eksempel en gåtur, løbetur eller svømmetur. Eller som tilegnelse af viden om dyr, planter, geologi og kulturhistorie.

Der er en tendens til, at der efterspørges mere 'vild natur', hvor der ikke er etablerede afgrænsede rammer, men hvor man kan færdes uformelt og opleve plante- og dyreliv uden trafikstøj.

Børnehaver, dagplejer og skoler er allerede brugere af grønne områder til leg og motorisk udvikling. Unge søger områder, der indbyder til at samles eller til udfordrende aktiviteter som for eksempel fitness, cross, mountainbike, vandaktivitet.

Det er målet, at:

- **Styrke muligheder for motion, rekreation og leg i grønne områder tæt på borgeres hjem**
- **Udvikle stier og stisløjfer i byområder**
- **Skabe rekreative områder med varieret indhold, både ro, stilhed og action**
- **Understøtte børn og unges leg, bevægelse og naturundervisning i byen**

Status:

Igennem mange år er der i byområder opstillet borde og bænke, bålpladser, anlagt legepladser og anlæg med vandløb og blomster. De senere år er der desuden kommet mere fokus på nye typer motions- og legemuligheder:

Eksempler:

Discgolf i Ørsted Bakkerne

Krolf på det gamle idrætsanlæg i Ørsted

Petanque i Allingåbro og Fjellerup

Mountainbikeruter i Grenaa Plantage, Ørsted og Auning

Udendørs fitness i Grenaa

Shelters i Grenaa, Fjellerup, Gjerrild og Allingåbro

4. Formidling og profilering af muligheder

Naturen er et stort aktiv for Norddjurs Kommune, og mulighederne for at bruge den på forskellig vis er der også. Skal visionerne for Norddjurs Kommunes natur- og friluftstrategi imidlertid for alvor kunne indfris, så både borgere i kommunen og turister og gæster udefra bliver opmærksomme på mangfoldigheden og får lyst til at gå på opdagelse, kræver det en styrket og mangesidet formidlings- og profileringsindsats.

Erfaringerne med den nuværende formidlingsindsats er, at både borgerne i kommunen og gæsterne udefra efterspørger information om lokaliteter og forslag til ture og aktiviteter i naturen. De gør i stort omfang brug af det materiale, der aktuelt er tilgængeligt både i form af skilte og infotavler i naturen og i form af foldere og kort. Naturvejledningsarrangementer er ligeledes en allerede fungerende øjenåbner over for naturens muligheder og dyre- og planteliv.

Det er målet, at:

- **Videreudvikle en bred vifte af medier, som borgere og turister kan bruge, både når de hjemmefra skal planlægge, og når de står ud på lokaliteterne.**
- **Videreudvikle fortællinger om særlige steder og om naturens sårbarhed, dyre- og planteliv**
- **Videreudvikle fortællinger om oplevelsesmuligheder**
- **Videreudvikle en naturformidlingsindsats, som dækker hele kommunen med både faste besøgscentre og mobile enheder.**
- **Formidle herlighederne både i Danmark og i udlandet med sprogversionering**

Status:

Igennem en lang årrække har der foregået naturformidlingsaktiviteter og guidede ture med udgangspunkt i naturcentre og foreningsregi. Ligeledes arbejdes kontinuerligt med information på lokaliteter i naturen og udarbejdelse af kort og foldere mv.

Eksempler:

Blå Flag stationer i Fjellerup og Grenaa, naturformidlingscenter ved Voer

Stikort over Djursland, Meilgård Skov, foldere om Grenaa Plantage, Gammel Estrup Lodsstien, Nordsøstien,, strandkort

Naturtursguide

Skilte med historie, info og kort

Stiafmærkninger

5. Highlights, usynlige perler og unikke steder

Der er tradition for at færdes og være aktiv i naturen til fods, på cykel, til hest eller med båd. De forskellige måder at være aktiv på kan tilgodeses med bedre faciliteter. Men feltet kan også udvides med andre typer oplevelsesmuligheder, som er attraktive for blandt andet børn og unge. Natur- og friluftstrategien vil undersøge sådanne highlights både til lands, til vands og i luften. Såvel udpegning af Djursland som stærk kystferiedestination som turismestrategien peger i retning af at undersøge vandet og havets særlige potentialer nærmere.

Norrdjurs Kommune er hjemsted for en mangfoldig flora og fauna og en lang række markante geologiske og kulturhistoriske fænomener. Alt sammen værdigt til et nærmere bekendtskab. For eksempel er der kalkklinterne ved Sangstrup, 114 km kyst ved hav og fjord og øen Anholt, dybe skove med kronvildt og sangfugle, enge med sjældne blomster. Med respekt for beskyttelse af både natur, dyr og planter skal natur- og friluftstrategien sætte fokus på de usynlige perler og unikke steder.

Det er målet, at:

- **Undersøge mulighederne for at styrke nye typer udfoldelse**
- **Sætte fokus på vandaktiviteter**
- **Understøtte udbredelse af kendskab til naturens usynlige perler**
- **Sætte fokus på årligt udvalgte steder, lokaliteter eller initiativer**

Status:

I gennem en årrække er der etableret anlæg på unikke steder, og i 2012 er det blevet undersøgt, hvor optimale steder er for etablering af storkereder.

Eksempler:

Shelters placeret på idylliske pletter i skovkanten, på engen, ved fjorden

Fugletårn ved Ramten Sø

bådebroer

Observationsbygning vedrørende sæler på Totten Anholt

6. Samarbejde og partnerskaber

De muligheder, som i dag er tilstede for oplevelser i naturen, er skabt på baggrund af mange forskellige aktørers store indsats. Norddjurs Kommune har i samarbejde med foreninger, private lodsejere, institutioner og ildsjæle etableret fysiske anlæg og tilrettelagt aktiviteter. Ofte er projekter og initiativer startet, fordi der blandt borgerne har været et dedikeret ønske om at give andre borgere store oplevelser på steder, som de selv har fundet unikke.

I fremtiden er det ønsket at styrke samarbejdet og på udvalgte områder etablere forpligtende partnerskaber om både udvikling og drift.

Kvalitet er et vigtigt fokus, hvad enten det handler om stiernes beskaffenhed eller om tilgængelighed af inspirerende information. Kun ved at kræfterne samles, kan Norddjurs Kommune for alvor leve op til et ry som attraktivt ferie- og bosætningssted.

Det er målet, at:

- **skabe partnerskaber mellem kommune og naturens interessenter om udvikling og drift af anlæg og aktiviteter**
- **udvikle kanaler, hvor viden og information om naturens muligheder kan anvendes til fælles gavn.**
- **skabe dialogplatforme, hvor såvel ideer som problemstillinger kan blive drøftet og afklaret**

Status:

Norrdjurs Kommune har i flere år haft et dialogforum, Grønt Forum, som i 2012 afløses af Grønt Råd. Der er løbende blevet samarbejdet om lokale projekter.

Eksempler:

Stianlæg i Mejlgård Skov

Rekreativt område i Ørsted Bakker

Etablering af område ved Fjellerup Østergård

Rekreativt område i Gjerrild

Konkrete handlinger

Natur- og friluftstrategien er et pejlemærke, som skal medvirke til at vælge og prioritere konkrete handlinger og projekter. Der er tale om et dynamisk dokument, som løbende vil være under forandring i takt med, at handlinger og projekter igangsættes og færdiggøres.

I efteråret 2012 gennemføres en række workshops og dialogmøder med naturens interessenter, borgere og foreninger, hvor natur- og friluftstrategiens indsatsstemaer sættes til debat og efterfølgende konkretisering og prioritering for 2013 og 2014.

Herefter vil der årligt i november blive foretaget prioriteringer for det kommende år. Dette vil ske på baggrund af dialog med interessenter og borgere under hensyntagen til økonomiske muligheder.